Samhällutvecklingsförvaltningen
Fredrik Lindberg

Kommunstyrelsen

Reviderad planeringsinriktning samt uppdrag om förstudie för Stocksundsskolan, fastigheten Skolan 20 m.fl.

Ärendet

Det är av flera anledningar angeläget att projektering och detaljplanearbete för Stocksundsskolan kan återupptas snarast. Plansamråd för detaljplanen genomfördes under 2022 och ett granskningsförslag beräknas kunna tas fram som tidigast under andra halvåret 2025. Det tidsbegränsade bygglovet för paviljonguppställningen inom skolan löper ut inför höstterminen 2027 varför dessa lokaler behöver avvecklas och ersättas genom byggnation av nya skollokaler inom detaljplaneområdet.

Det minskade elevplatsbehovet enligt utbildningsnämndens förnyade behovsanalys och lokalavrop av den 31 januari 2024 (§ 5) har tillsammans med andra förändrade förutsättningar föranlett en revidering av tidigare planeringsinriktning. Planeringsinriktningen för skollokaler i Stocksund föreslås justeras så att omfattningen av ny- och ombyggnation inom Stocksundsskolan minskas till motsvarande 20 klassrum, som en utgångspunkt för bland annat återupptagande av detaljplanearbetet.

Stocksundsskolans befintliga huvudbyggnad har samtidigt behov av betydande underhållsåtgärder. Åtgärder på huvudbyggnaden (reinvestering) föreslås hanteras så snart som möjligt och i huvudsak oberoende av senare nybyggnation (investering) samt arbetet med ny detaljplan. Viss samordning under planering och projektering kommer dock ändå vara nödvändig.

Samhällsutvecklingsförvaltningen föreslår att en kompletterande förstudie tas fram där de förändrade förutsättningarna för ny- och ombyggnation, liksom evakueringslösningar och andra genomförandefrågor utreds och dokumenteras. I tillägg till scenariot med 20 klassrum, i enlighet med tjänsteutlåtandets förslag till reviderad planeringsinriktning och utbildningsnämndens förnyade behovsanalys, ska förstudien även översiktligt studera ett mindre scenario omfattande 17 klassrum.

Samhällutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen antar den reviderade planeringsinriktningen för Stocksundsskolan, fastigheten Skolan 20 m.fl., i enlighet med tjänsteutlåtande daterat 2024-10-29, vilken ersätter tidigare inriktning enligt kommunstyrelsens beslut 18 januari 2021 (§ 8) punkt 1.

Samhällutvecklingsförvaltningen
Fredrik Lindberg

2. Kommunstyrelsen uppdrar åt miljö- och stadsbyggnadsnämnden att återuppta detaljplanearbetet för fastigheterna Skolan 6, 11, 12 och 20 som tillfälligt pausades genom kommunstyrelsens beslut den 24 april 2023 (§ 75) punkt 2.
3. Kommunstyrelsen förnyar uppdraget av den 18 januari 2021 (§ 8) punkt 3 till samhällsutvecklingsförvaltningen att enbart omfatta att ta fram bebyggelseförslag för Stockssundsskolan och erforderliga underlag till detaljplan.
4. Kommunstyrelsen ger samhällsutvecklingsförvaltningen i uppdrag att ta fram en kompletterande förstudie i enlighet med tjänsteutlåtande daterat 2024-10-29. Förstudien ska återrapporteras senast kvartal 2 2025.
5. Kommunstyrelsen noterar att samhällsutvecklingsförvaltningen genom tjänsteutlåtande daterat 2024-10-29 beaktat slutsatserna i det uppdrag som beslutades av kommunstyrelsen den 6 februari 2023 (§ 32) om att utreda åtgärder för att motverka överkapaciteten. Uppdraget av den 24 april 2023 (§ 75) punkt 3 är därmed återrapporterat.

Bakgrund

Stocksundsskolan är byggd på 1910-talet och har idag ett omfattande utvecklings- och underhållsbehov. För att lokalerna ska kunna uppfylla verksamhetens behov krävs omfattande renovering av befintliga byggnader samt en permanent tillbyggnad inom skolområdet med syfte att ersätta den temporära skolpaviljong som finns sedan hösten 2012. Denna ersatte i sin tur en tidigare paviljonguppställning från 1999. Detaljplanearbete för Stocksundsskolan påbörjades ursprungligen 2014 genom ett inledande planprogram efter att barn- och utbildningsnämnden konstaterat ett ökat behov av elevplatser.

Fastighetsnämnden återrapporterade under år 2020 till kommunstyrelsen att nya prognoser visat på en svagare befolkningsökning i skolans upptagningsområde varför uppdragets omfattning och inriktning behöver revideras efter förnyad behovsanalys och avrop från utbildningsnämnden. Utbildningsnämnden beslutade senare samma år om det då rådande behovet av nya skollokaler inom rektorsområde Stocksund.

Planeringsinriktning, 2021

Kommunstyrelsen antog den 18 januari 2021 (§ 8) en ny planeringsinriktning för Stocksundsskolan, vilken i stora drag innebar ersättning av oändamålsenliga och tillfälliga lokaler genom om- och nybyggnad till en kapacitet motsvarande 23 klassrum för totalt ca 600 elever. Kommunstyrelsen gav vidare byggnadsnämnden i uppdrag att förnya pågående planuppdrag för fastigheterna Skolan 6, 11, 12 och 20, samt fastighetsnämnden i uppdrag att ta fram lokalprogram inför

genomförandebeslut liksom ett bebyggelseförslag för Långängsskolan och Stocksundsskolan och erforderliga utredningar som underlag till detaljplan.

Detaljplaneförslag, 2022

Miljö- och stadsbyggnadskontoret och samhällsutvecklingsförvaltningen har gemensamt tagit fram underlag och ett förslag till detaljplan för utveckling av Stocksundsskolan. Samråd om detaljplaneförslaget genomfördes under maj 2022 då sakägare och remissinstanser getts tillfälle att lämna synpunkter på förslaget.

Förändrat behov av skollokaler, 2023

Samtidigt har elevantalet sjunkit även i andra kommundelar vilket har orsakat ett överskott av skolplatser i hela kommunen. Detta föranledde att en särskild skolutredning initierades genom kommunstyrelsens beslut den 6 februari 2023 (§ 32) i syfte att utreda åtgärder för kommunalt ägda skolverksamheter. Med hänvisning till den då pågående utredningen beslutade kommunstyrelsen den 24 april 2023 (§ 75) att tillfälligt pausa tidigare uppdrag till fastighetsnämnden respektive byggnadsnämnden om planeringsinriktning för skollokaler i Stocksund, samt att ge dåvarande tekniska kontoret i uppdrag att bereda underlag till förnyat ställningstagande avseende skollokaler i Stocksund, med beaktande av slutsatserna i återrapportering av skolutredningen. Avsikten var att ett nytt ställningstagande avseende inriktning för skollokaler i Stocksund skulle ske senast vid kommunstyrelsens sammanträde den 20 november 2023.

Bildningsförvaltningen genomförde samtidigt en revidering av behovsanalysen avseende skollokaler i Stocksund i syfte att möjliggöra återupptagandet av fastighetsnämndens och byggnadsnämndens respektive uppdrag, varpå utbildningsnämnden den 31 januari 2024 (§ 5) fattade beslut om att överlämna ärendet till kommunstyrelsens med ett förnyat avrop av skollokaler inom Stocksundsskolan.

Skolutredningen, 2024

Skolutredningen slutrapporterades och fastställdes senare genom kommunstyrelsens beslut den 17 juni (§ 103). Gällande Stocksundsskolan rekommenderar utredningen,

”att utbildningsnämnden på nytt analyserar kapacitetsbehov utifrån prognostiserade elevvolymer, eftersom ytterligare klasser per årskurs bedöms ha negativa effekter på andra skolors elevvolymer och delningstal. Dessutom är det viktigt att säkerställa att man inte etablerar mer lokaler än behovet för att minska risken för framtida överkapacitet. /… /

Enligt befolkningsprognos och nuvarande volymer finns en möjlighet att på sikt kunna driva dessa två enheter med 3 klasser per årskull, vilket innebär en klass mindre jämfört med idag. Antalet elever inom Stocksund idag är 75-96 elever/årskull, vilket medför ett behov av 3-4 klasser per årskull. Det

kan få en påverkan på omfattningen av investeringen. Oaktat framtida beslut om investering, ser utredningen en potential att använda egna lokaler inom kommunen för evakuering under renoveringsarbetet."

Samhällutvecklingsförvaltningens utredning

Med anledning av den konstaterade förändringen av det underliggande behovet av skolplatser i utbildningsnämnden förnyade lokalavrop från januari 2024 har samhällsutvecklingsförvaltningen för kommunstyrelsen utrett förslag till revidering av den tidigare planeringsinriktningen som omfattade 23 klassrum (här kallat Grundscenariot). Projektets omfattning behöver justeras och anpassas till förändrade behov och förutsättningar.

I utbildningsnämndens förnyade behovsanalys och avrop av skollokaler inom Stocksundsskolan framgår att rektorsområde Stocksund bör behålla motsvarande sin nuvarande lokalkapacitet och fortsätta vara en skolorganisation med fyra paralleller i åk F-6.

Bildningsförvaltningens behovsanalys specificerar följande lokalbehov

- Skollokalerna på Stocksundsskolan ska dimensioneras för två paralleller i årskurserna F-3 och fyra paralleller i årskurserna 4–6. Nya hemklassrum ska dimensioneras för upp emot 30 elever.
- Alla temporära lokaler ska ersättas med permanenta lokaler. Samtliga funktioner som finns i de temporära lokalerna ska ersättas. Nya lokalerna ska innehålla: specialsalar (musik, trä- och syslöjd), klassrum med tillhörande grupprum samt kommunikationsutrymmen i enlighet med bildningsförvaltningens funktionsprogram.
- Yta för skollokaler ska dimensioneras till ca 13 kvm BTA/elev exkl. idrottslokaler
- Se över och eventuellt anpassa matsal och kök så det uppfyller dagens krav på standard.

Planeringsinriktningen för skollokaler i Stocksund föreslås därför justeras så att den totala omfattningen av ny- och ombyggnation av lokaler som ska säkerställas genom bestämmelserna i den nya detaljplanen för Stocksundsskolan minskas från 23 klassrum i Grundscenariot till motsvarande 20 klassrum (här kallat Scenario 20).

Den befintliga huvudbyggnaden 5019 anpassas lämpligen för tolv hemklassrum med grupprum, administration och skolhälsa, lokaler för idrott samt fritids. Åtta hemklassrum föreslås inrymmas tillsammans med nya musik- och slöjdsalar i permanenta lokaler som ersätter de tillfälliga skolpaviljongerna 5108, 5109 och 5117 samt på sikt eventuellt även byggnad 5017.

Samhällutvecklingsförvaltningen
Fredrik Lindberg

Stocksundsskolans nuvarande byggnader

Vidare föreslås att förvaltningen i en kompletterande förstudie utöver att närmare utreda förutsättningar för utveckling av skolan med utgångspunkt i Scenario 20 även översiktligt belyser konsekvenserna av ett mindre omfattande genomförandealternativ. Det alternativa scenario som föreslås studeras omfattar maximalt 17 klassrum (här kallat Scenario 17), vilket svarar mot slutsatser och rekommendationer i den nyligen genomförda skolutredningen. Detta motsvarar ett antagande om en skolorganisation med en parallell mindre i årskurs 4-6 än i Scenario 20. Syftet med att i det här skedet utreda två scenarion är att hålla en beredskap för oförutsedda och plötsliga förändringar i elevunderlaget.

För såväl Scenario 17 som Scenario 20 behöver påverkan på exempelvis bebyggelsestruktur, utemiljö, dagvatten, och, i synnerhet, trafiksituationen, beaktas och studeras utifrån de förutsättningar som den minskade omfattningen innebär jämfört med Grundscenariot och ursprunglig inriktning. Det innebär en översyn av tidigare genomförda underlag och utredningar, exempelvis den senaste trafikutredningen framtagen till plansamrådsförslaget från år 2022. Förstudiearbetet förväntas delvis kunna ske parallellt med framtagande av förnyade underlag inom detaljplaneuppdraget.

I förstudien utreds och dokumenteras utöver lösningar för nya lokaler även de tekniska förutsättningarna för åtgärder på befintlig huvudbyggnad samt evakuering under byggtiden och genomförandeaspekter.

Det tidigare uppdraget av den 18 januari 2021 (§ 8) att ta fram lokalprogramhandlingar, mm, som pausades genom kommunstyrelsens beslut den 24 april 2023 (§75) avbryts därmed genom ett förnyat beslut. Avsikten är att ett programarbete i stället tar vid efter genomförd förstudie.

Avveckling av skolpaviljonger

Bygglov för paviljonguppställningen på nuvarande plats inom Stocksundsskolan kan inte förlängas längre än till 2027-07-30. Bygglovet erhölls ursprungligen 2012. Plan- och bygglagen, 9 kap. § 33, säger att den sammanlagda tiden för ett tidsbegränsat bygglov inte får överstiga 15 år. Paviljongbyggnaderna 5108, 5109 och 5117 innehåller idag hemklassrum och slöjdsalar som därmed måste ersättas med permanenta lokaler.

Som beredskap för att nya skollokaler inte kan stå klara när det tidsbegränsade bygglovet går ut och paviljongerna avetableras behöver en övergångslösning studeras tillsammans med evakueringslösningar under om- och nybyggnation. Planering för avveckling och evakuering föreslås därför inledas så snart som möjligt.

Reinvesteringsprojekt, huvudbyggnaden

Den befintliga huvudbyggnaden 5019 har behov av omedelbara och omfattande underhållsåtgärder. Utredningar som förvaltningen låtit utföra innefattar bland annat inre ytskiktsrenovering, förändringar av planlösning, renovering av wc-grupper, vvs, el, samt åtgärder på tak och fasad. Det har också konstaterats att det förekommer konstruktionssättningar i en tillbyggnad till huvudbyggnaden, orsak och eventuell åtgärd behöver dock utredas vidare.

Alla förutsättningar samt omfattningen av redan utredda och eventuella tillkommande behov av underhållsåtgärder och lokalanpassningar inom huvudbyggnaden samt hur de bör koordineras föreslås samlas och dokumenteras i den kompletterande förstudien. Genomförandefrågor så som byggetablering, logistik, evakuering och annan påverkan på verksamheten under byggtiden behöver också studeras.

Åtgärderna på huvudbyggnaden 5019 förväntas genomföras skilt från uppförandet av nya skollokaler i enlighet med den detaljplan som tas fram. Detta till trots kommer det fortfarande vara nödvändigt att delvis samordna reinvesteringsprojektet med övrig planering/projektering av mark och byggnader i det kommande nybyggnadsprojektet.

Detaljplan med förslag på ny skolbyggnad

Det är av flera anledningar angeläget att projektering och detaljplanearbete kan återupptas snarast. Plansamråd genomfördes under 2022 och ett granskningsförslag förväntas kunna tas fram som tidigast under andra halvåret 2025. Detaljplanen skulle därefter kunna antas av kommunfullmäktige under 2026.

Bedömningen är att det pausade detaljplanearbetet kan återupptas genom justering av samrådsförslaget från 2022. Detaljplanen anpassas efter den förändrade omfattningen enligt Scenario 20, med beaktande av den kompletterande förstudiens slutsatser. Inriktningen är även fortsatt och i likhet med plansamrådsförslaget att förlägga nybyggnation inom den västra

delen av skolområdet i syfte att maximera den sammanhängande skolgårdsytan och i övrigt optimera skolans funktion.

Den minskade omfattningen jämfört med Grundscenariot och tidigare planeringsinriktning innebär att ett nytt bebyggelseförslag behöver tas fram som underlag till det fortsatta arbetet med granskningshandlingar. Likaså utredningsunderlag och konsekvenser av planförslaget kommer prövas och vid behov aktualiseras inför granskning och antagande av detaljplanen. Utöver att säkerställa nödvändig utbyggnad bör detaljplanens bestämmelser medge en rimlig flexibilitet. Skolan är inte bara en grundläggande samhällsfunktion men också en föränderlig verksamhet som påverkas av yttre krav och omvärldsfaktorer.

I det återstående detaljplanearbetet behöver särskilt prövas på vilket sätt det förändrade riksintresseanspråket gällande kulturmiljövården påverkar möjligheterna att genomföra föreslagen utveckling av Stocksundsskolan. Riksantikvarieämbetet beslutade 2022-09-19 om en ny geografisk avgränsning av riksintresseområdet Gamla Stocksund-Mörby (AB 48) till att omfatta även Stocksundsskolan och fastigheterna inom detaljplaneområdet.

Konsekvenser för barn och unga

Ärendet i sig innebär i nuläget inga direkta konsekvenser för barn och unga. Barnperspektivet utgör en viktig del i detaljplanearbetet samt även under projektets fortsatta projektering och genomförande. Vid framtagande av planförslaget tas särskild hänsyn till barnens behov och intressen i enlighet med FN:s barnkonvention.

Ekonomiska konsekvenser

Framtagandet av förstudie, utredningsunderlag och detaljplaneförslag innebär kostnader för kommunen vilka finansieras genom kommunstyrelsens budget.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Stefan Sorpola
Samhällsutvecklingsdirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Reviderad planeringsinriktning samt uppdrag om förstudie för Stocksundsskolan, fastigheten Skolan 20 m.fl.
2. Skolutredning 2024
3. Bildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2024-01-09

Samhällutvecklingsförvaltningen
Fredrik Lindberg

4. Samrådsförslag till detaljplan för Stocksundsskolan Skolan 20 m.fl., daterat 2022-02-22
5. Trafikutredning, Bjerking, daterad 2022-02-22
6. Kommunstyrelsens beslut, 2024-06-17 § 103
7. Utbildningsnämndens beslut, 2024-01-31 § 5
8. Kommunstyrelsens beslut, 2023-04-24 § 75
9. Kommunstyrelsens beslut, 2023-02-06 § 32
10. Reservation C, BN 2022-03-16 § 27
11. Byggnadsnämndens beslut, 2022-03-16 § 27
12. Kommunstyrelsens beslut, 2021-01-18 § 8

Expedieras
Utbildningsnämnden
Tekniska nämnden
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden